

# Knižnice „Vědci, vynálezci a podnikatelé v českých zemích“

Několikaleté členství v komisi pro výchovu, vzdělávání a inovace ČSVTS vedlo doc. Maixnera 3. dubna 2013 k aktivnímu vystoupení na konferenci ČSVTS na Novotného lávce. Doc. Maixner poukázal na nedostatky v odborné literatuře, nízkou znalost našich mladých lidí o moderních principech technického vybavení, které nás obklopuje (mobilní telefony, GPS, elektronika, mechatronika ad.), stejně jako neznalost přínosu našich vědců, vynálezců i podnikatelů, kteří dosáhli evropského i světového věhlasu a uznání. Mladí tím přichází o příklady pro svou budoucí profesní orientaci. V závěru svého vystoupení navrhl několik opatření, která by mohla vést ke zlepšení situace. Mimo jiné doporučil přípravu publikací přinášejících přístupnou formou životní příběhy a výsledky práce našich vynálezců, vědců a podnikatelů. Při odchodu z jednání se doc. Maixnerovi přihlásil s návrhem případné spolupráce Ing. Josef Dvornák, zástupce předsedy Úřadu pro patenty a vynálezy.

Bylo zřejmé, že stejně jako v ostatních případech se bez výrazné osobní angažovanosti věci dopředu nepohnou. Rozhodujícím impulzem se stala kniha prof. RNDr. Ivo Krause, DrSc. z FJFI ČVUT s názvem „Dějiny technických věd a vynálezů v českých zemích“ (Academia, Praha 2004). Při osobním kontaktu pan profesor přislíbil aktivní spolupráci. Následovala snaha o zajištění podpory ze strany MŠMT. Zde se výrazně angažoval i tehdejší předseda ČSVTS prof. Volf. Přes některé pozitivní aspekty se snaha nesetkala s úspěchem. Pro další postup bylo třeba také najít vhodnou organizační formu spolupráce. I tu se nakonec podařilo najít, stala se jí ediční rada (ER). První zasedání ER se uskutečnilo 23. 6. 2014 na Novotného lávce. Přes drobné úpravy pracuje ediční rada dodnes v následujícím složení: **Mgr. František Brož NÚOV, Ing. Josef Dvornák ÚPV, prof. RNDr. Ivo Kraus, DrSc. FJFI ČVUT Praha, doc. Branislav Lacko, CSc. FS VUT Brno, doc. Ing. Ladislav Maixner, CSc. předseda ER, Ing. Jitka Pohanková NÚOV, doc. RNDr. Alena Šolcová, Ph.D. FIT ČVUT Praha, prof. Ing. Jaromír Volf, DrSc. TF ČZU Praha.**

Ediční rada se pro přípravu a realizaci velkého a nelehkého projektu vydání knižnice Vědci, vynálezci a podnikatelé v českých zemích neobyčejně osvědčila stejně jako její členové. Do dnešní doby se uskutečnilo 24 zasedání ER, v některých případech i na pracovištích jejich členů. Tým aktivních odborníků různých profesí umožnil velmi kvalitní výběr osobností do jednotlivých svazků knižnice, stejně jako výběr nejvhodnějších autorů pro přípravu textů. Následovala fáze hledání vhodného nakladatele pro knižnici. Nakladatelství Albatros Media (Computer Press), Fortuna Libri, Grada spolupráci neakceptovaly, popř. jejich podmínky byly pro nás nepřijatelné. Proto jsme se rozhodli přijmout pro nás přijatelnou nabídku nakladatelství Jonathan Livingston od šéfredaktorky a majitelky Evy Kaiserové. Dohodli jsme se, že výrobní náklady včetně grafiky a jazykových korektur hradí nakladatelství a autorské honoráře jsou záležitostí ER. Tím se opět zdůraznil význam přímého napojení ER na ČMSA. Společnost mohla inkasovat úhradu reklam zařazených do svazků a následně uzavírat smlouvy s autory a proplácet honoráře. Proto se také trvalými hosty na jednání ER stali doc. Ing. Stanislav Maňas, CSc., Ing. Jana Běhalová, CSc. a posléze i Ing. Tomáš Krannich, Ph.D.

Dosud bylo vydáno 5 svazků knižnice **Vědci, vynálezci a podnikatelé v českých zemích s historickými osobnostmi**:

**1. svazek** vyšel v roce 2016, osobnosti: Jan Marek Marků, Václav Prokop Diviš, bratřenci Veverkové, Josef Ressel, Jan Perner (východočeský region)

**2. svazek** vyšel v roce 2017, osobnosti: Emil Škoda, František Křižík, Emil Kolben, Václav Klement, Tomáš Baťa (podnikatelé)

**3. svazek** vyšel v roce 2017, osobnosti: Jaroslav Heyrovský, Václav Dolejšek, Antonín Svoboda, Otto Wichterle, Vladimír Svatý, Antonín Holý (vědci)

**4. svazek** vyšel v roce 2017, osobnosti: Christian Doppler, Gregor Johann Mendel, Ernst Mach, Ježkové z Blanska, Viktor Kaplan, Erich Roučka (brněnský region)

**5. svazek** vyšel v roce 2018, osobnosti: František Josef Gerstner, Bernard Bolzano, Josef Božek, Jan Evangelista Purkyně, Josef Hlávka

Po vydání 4. svazku získal náš projekt knižnice od Klubu autorů literatury faktu zvláštní cenu. Zvláštní cena byla předána 11. května 2018 při Mezinárodním veletrhu SVĚT KNIHY PRAHA v průmyslovém paláci na pražském výstavišti v Holešovicích.

Při propagaci knižnice mezi průmyslovými svazy se často vyskytovaly připomínky, že by bylo vhodné, abychom mladým lidem poskytli i informace a příběhy o žijících vědcích a podnikatelích. Proto jsme k tomuto tématu na 18. zasedání ER 7. února 2018 přizvali zástupce těchto organizací. Přítomni byli Ing. Dagmar Kuchtová, gen. ředitelka SPD, Eva Svobodová, gen. ředitelka AMSP, Ing. Oldřich Paclík, ředitel SST, PhDr. Marie Makariusová, ved. odd. bibliografických studií AV ČR. Navržená spolupráce na přípravě dalšího svazku obsahovala podmínky, že spolupracující instituce se budou podílet na výběru osobností pro 6. svazek, napomáhat při výběru autorů a při hledání cest k získání finančních prostředků určených především na úhradu autorských honorářů.

Po souhlasu všech spolupracujících organizací byla ustavena tzv. rozšířená ediční rada (RER) se zástupci SPD, AMSP, SST, České manažerské asociace, AV ČR a Inženýrské akademie. RER zasedala celkem šestkrát, poslední zasedání se konalo 15. září 2021 v zasedací síni předsedy ČSVTS doc. D. Hanuse při příležitosti vydání 7. svazku. Šestý svazek knižnice vyšel v roce 2019 a obsahuje příběhy 17 osobností a vynálezů s názvem:

#### **Vědci, vynálezci a podnikatelé v českých zemích – současnost.**

Sedmý svazek, který vyšel v roce 2021, zahrnuje životní příběhy a výpovědi 16 osobností a nese název:

#### **Vědci, vynálezci a podnikatelé v českých zemích – současnost II.**

Vazba obou knih vybočuje z dosavadní řady zcela novou formou a barevným provedením. Šestý svazek využil Úřad průmyslového vlastnictví Praha (ÚPV) pro své oslavy stého výročí založení patentového úřadu. Svazek obsahuje rovněž stručnou historii patentového úřadu. O velmi kvalitní grafiku díla se zasloužily grafičky úřadu. Knihy byly předány 19. září 2019 všem účastníkům konference Úřadu průmyslového vlastnictví v pražském hotelu Diplomat. Při příležitosti slavnostní večeře ÚPV ve Španělském sále pražského hradu se za účasti členů ER uskutečnil křest nové publikace. Pozvání přijala i řada osobností, o kterých přinášíme informace v publikaci. Architektka paní Eva Le Peutrec-Hendrychová přijela až z daleké Nové Kaledonie, kde žije, a vyjádřila velké uspokojení z prezentace. Přítomni byli i všichni slavnostní hosté včetně dvou českých ministrů a šéfů evropských patentových institucí.

Druhý křest šestého svazku se uskutečnil 17. října 2019 Lanškrouně. Pod patronací hejtmana Pardubického kraje Martina Netolického a starosty města Radima Vetchého byl

uspořádán seminář pro žáky základních a středních škol. Na semináři vystoupily osobnosti, jejichž příběh je obsažen v 6. svazku: doc. Vladimír Velebný, Ing. Karel Matějček, Ing. Ladislav Verner, prof. Jaromír Volf. Za doc. Josefa Ripku pohovořil o vynálezu rotorového předení doc. Václav Klička, bývalý ředitel podniku RIETER Ústí nad Orlicí. V hledišti nového kulturního stánku v Lanškrouně bylo přítomno na 200 pozorných žáků se svými učiteli.

Do 6. svazku knihovny byly zařazeny následující osobnosti: **Eva Le Peutrec-Hendrychová, Armin Delong, Oldřich Jirsák, Josef Ripka, Vladimír Volf, Blanka Říhová, Miloš Poláček, Miroslav Václavík, Vladimír Velebný, Ladislav Verner, Jan Rýdl, Zbyněk Frolík, Karel Matějček, Zuzana Ceralová Petrofová, Štěpán Popovič, Olga Kupec, Jan Neuman, Zdeněk Nováček, Michal Pavera.**

Sedmý svazek přináší informace o následujících osobnostech: **Jiří Grygar, Ivo Kraus, Eva Semotanová, Michael Valášek, Vojtěch Pražma, Kvido Štěpánek, Vladimír Mařík, Michal Pěchouček, Leon Jakimič, Libor Witassek, Zdeněk Kolíbal, Jiří Bíla, Vladimír Antonín Stoy, Miroslav Sedláček, Libor Musil, Jaroslav Drahoš.**

Připravil doc. Ing. Ladislav Maixner, CSc.

22. června 2022



Členové ediční rady v kanceláři předsedy ČSVTS. Zleva doc. Maňas, prof. Kraus, E. Kaiserová, doc. Maixner, prof. Volf, doc. Šolcová, doc. Lacko



Převzetí Zvláštní ceny Klubu literatury faktu 11. května 2018. Zleva doc. Halada, paní Kaiserová, moderátor Václav Moravec.



Zasedání rozšířené ediční rady (RER) 25. června 2019.



Zasedání RER, druhá část účastníků.



Slavnostní večer ve Španělském sále 19. 9. 2019. Zleva prof. Volf, paní Volfová, doc. Lacko, doc. Šolcová, Ing. Pohanková, Ing. arch. Le Peutrec, prof. Kraus (fotografie ze Španělského sálu pořídil doc. Lacko)



Španělský sál. Zleva paní Kaiserová, paní Maixnerová, doc. Maixner, doc. Velebný, paní Velebná, Ing. Verner, Ing. arch. Le Peutrec.



Španělský sál. Představení publikace doc. Maixner, moderátorka Michala Hergetová



Křest 6. svazku, zleva Mgr. Ing. J. Kratochvíl, Ph.D., předseda ÚPV, doc. Maixner.